

مشخصات طرح

دوره هشتم - سال دوم

شماره ثبت:

۴۰۱

شماره چاپ:

۹۸۶

تاریخ چاپ:

۱۳۸۸/۱۱/۷

نام دفتر:

مطالعات اجتماعی

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح برقراری عدالت آموزشی در پذیرش دانشجو در دوره‌های

تحصیلات تکمیلی و تخصصی»

بیان مسئله

در حالی که ظرفیت دوره‌های تحصیلات تکمیلی طی دو دهه اخیر با رشد قابل توجه افزایش یافته است، با این حال آموزش دانش‌آموختگان دوره‌های کارشناسی ارشد در حدی است که شانسی قبولی در دوره‌های تحصیلات تکمیلی را به شدت کاهش داده است. این وضعیت هر چند می‌تواند به انتخاب مناسب‌ترین‌ها و برترین‌های علمی بینجامد، در عین حال این خطر را به وجود می‌آورد که گروه‌های مختلف داوطلبان با سهم‌خواهی، بخشی از ظرفیت نسبتاً محدود این دوره‌ها را به نفع گروه‌های خاص مصادره می‌کنند. با یک چنین رویکردی جمعی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی طرحی با عنوان برقراری عدالت آموزشی در پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و تخصصی ارائه کرده‌اند که به موجب آن هرگونه سهمیه‌بندی به استثنای سهمیه رزمندگان و خانواده معظم شهدا در پذیرش دانشجو برای دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری و تخصصی منع شده است. در عین حال مصوبات مربوط به نخبگان و استعدادهای برتر خارج از شمول این طرح قانونی شناخته شده است و علاوه بر آن صددرصد ظرفیت پذیرش در دوره تخصصی رشته زنان و زایمان به خانم‌های پزشک اختصاص داده شده است.

نگاهی به سهمیه‌های موجود

الف) وزارت علوم

۱. دوره کارشناسی ارشد

- سهمیه رزمندگان ۲۰ درصد،

- سهمیه فارغ‌التحصیلان رتبه اول دوره کارشناسی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی،

- امتیاز حافظان کل قرآن مجید،

- کارشناسان وزارت آموزش و پرورش،

- امتیاز کارشناسان وزارت علوم و تحقیقات.

۲. دوره دکتری

- سهمیه رزمندگان ۲۰ درصد،

- سهمیه مربیان ۳۰ درصد،

ب) رشته‌های علوم پزشکی

۱. در حال حاضر برای پذیرش دانشجو در مقطع دکترای تخصصی PHD در گروه علوم پزشکی این سهمیه‌ها اعمال می‌شود.

- سهمیه رزمندگان، جانبازان و خانواده شهدا، ۲۰ درصد.

- سهمیه پزشکان، از مابقی ظرفیت ۳۰ درصد در رشته‌های تعیین شده از سوی وزارت بهداشت و ۵۰

درصد در رشته‌های ژنتیک و علوم تشریحی به این سهمیه اختصاص دارد.

- باقیمانده ظرفیت به صورت ۷۰ درصد سهمیه داوطلبان آزاد، ۳۰ درصد سهمیه مربیان و کارشناسان ارشد

رسمی (آزمایشی یا قطعی) و پیمانی مؤسسات و دانشگاه‌های علوم پزشکی وابسته به وزارت بهداشت.

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۰۰۹۱

تاریخ انتشار:

۱۳۸۸/۱۱/۱۲

۲. برای پذیرش دانشجوی در مقطع دکترای تخصصی درسی و هفتمین دوره این سهمیه‌ها اعمال می‌شود.

- سهمیه رزمندگان ۲۰ درصد از کل ظرفیت با ۸۰ درصد حد نصاب قبولی.

- سهمیه مناطق محروم ۲۵ درصد کل ظرفیت در هر رشته از رشته‌های اعلام شده به شرط کسب ۸۰ درصد حد نصاب قبولی.

- سهمیه خانم‌ها ۲۵ درصد ظرفیت در رشته‌هایی که به موجب قانون مشخص شده است.

- سهمیه مازاد مناطق محروم شامل کارکنان و مدیران وزارت بهداشت با حداقل ۵ سال سابقه کار).

- پذیرش مازاد در رشته تخصصی پزشکی قانونی.

نقد طرح

۱. به لحاظ موضوعی برقراری عدالت در پذیرش دانشجوی امری بسیار پسندیده است که طرح بر آن تأکید دارد. هر چند به لحاظ شکلی وجود استثنائات در این ماده واحده کمی با عنوان طرح ناهمگونی دارد.

۲. اگر منظور دکترای حرفه‌ای تخصصی رشته‌های علوم پزشکی است این ماده واحده در حد لزوم شفاف و روشن نیست در صورت تأکید بر این امر باید ماده واحده اصلاح شود.

۳. بهتر است در طرح قید شود کدام قوانین قرار است نسخ شود بجز قانون تخصیص سهمیه برای زنان در پذیرش دستیاری رشته‌های تخصصی پزشکی مصوب ۱۳۷۲ و سهمیه رزمندگان و خانواده شهدا سایر سهمیه‌های گروه علوم پزشکی براساس مصوبات شورای آموزش پزشکی و تخصصی ایجاد شده است. در این صورت ضرورت دارد که اشاره به لغو قانون تشکیل شورای آموزش پزشکی و تخصصی رشته‌های پزشکی مصوب ۱۳۵۲ شود.

۴. برخی از سهمیه‌های موجود مانند سهمیه بومی مناطق می‌تواند منشأ ارائه خدمات و اشتغال پزشکان در مناطق محروم باشد که با لغو آن، این امکان از بین می‌رود.

۵. منطبق تعداد و نحوه تربیت نیروی تخصصی پزشکی براساس نیازسنجی نسبت به خدمات این گروه است. با این منطبق علی‌الاصول تعداد پذیرش و نحوه آن باید به شکل قابل انعطافی در اختیار نهاد مسئول (وزارت بهداشت) باشد. البته شک نیست که اگر در این تفویض اختیار، نظارت وجود نداشته باشد می‌تواند سبب انحصارگرایی صنفی در گروه پزشکی شود.

۶. با مطرح شدن انواع سهمیه‌ها در تحصیلات تکمیلی می‌توان تصور کرد که طرح نگاه به آینده و جنبه پیشگیرانه دارد.

۷. تصویب این ماده واحده نمی‌تواند حق شورای عالی انقلاب فرهنگی را بر ایجاد سهمیه‌های جدید از بین ببرد.

جمع‌بندی و پیشنهاد

طرح به لحاظ موضوعی قابل دفاع است و می‌کوشد زمینه قانونی برای راهیابی برترین‌ها به دوره‌های تحصیلات تکمیلی و تخصصی را فراهم سازد. اما در عین حال با برخی مشکلات نیز مواجه است که باید برای آنها تمهیداتی اندیشیده شود.

برای رفع مشکلات احتمالی اصلاح ماده واحده به شکل زیر توصیه می‌شود:

ماده واحده

از تاریخ تصویب این قانون هرگونه سهمیه‌بندی (بجز موارد ذکر شده در قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و اصلاحات بعدی) در پذیرش دانشجوی برای دوره‌های کارشناسی ارشد، دکتری و دکتری تخصصی و فوق تخصصی پزشکی در کلیه دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی حذف می‌شود.

تبصره «۱»- ۱۰۰ درصد پذیرش رشته تخصصی زنان و زایمان به خانم‌های پزشک اختصاص دارد.

تبصره «۲»- مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در مورد نخبگان و استعدادهای برتر کماکان معتبر و قابل اجراست.

تبصره «۳»- کلیه قوانین مغایر با این قانون از جمله قانون تشکیل شورای آموزش پزشکی و تخصصی رشته‌های پزشکی مصوب ۱۳۵۲ و قانون تخصیص سهمیه برای زنان در پذیرش دستیاری رشته‌های تخصصی پزشکی مصوب ۱۳۷۲ لغو شده و هرگونه سهمیه‌بندی درخصوص رشته‌های فوق‌الذکر باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.